

POEL, J.E. Albert van de (Diest 29 mei 1898 – Breda 2 oktober 1971).

Studeerde na zijn humaniora aan het aartsbisshoppelijk college te Diest aan de vernederlandsche universiteit te Gent (1916-1918), waarna hij, gevlucht vanwege zijn keuze voor het activisme, zijn studie voortzette aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen. Daar promoveerde Van de Poel in 1928 tot doctor in de rechtsgeleerdheid op het proefschrift *Nationaliteit en Staat*, waarin hij het 'goed recht' van de nationaliteiten aantoonde, in het bijzonder toegepast op de V.B., aan de hand van de wijsgerige staatsleer van de heilige Thomas van Aquino. Na eerst als hoofdredacteur verbonden te zijn geweest aan het *Overijsselsch Dagblad* werd hij in 1929 hoofdredacteur van het *Dagblad van Noord-Brabant en Zeeland* te Breda, waardoor hij een invloedrijke plaats in de katholieke pers en de politiek veroverde. In beide bladen ageerde hij tegen het **Belgisch-Nederlands Verdrag** van 1925, dat in 1927 door de Eerste Kamer verworpen werd, en schreef hij veel over de haven en scheepvaartbelangen in het Deltagebied. Hij werkte ook mee aan het weekblad *Vlaanderen* (1922-1933) en andere Groot-Nederlands-gerichte organen en was een actief lid van het **Algemeen-Nederlands Verbond**.

In de Tweede Wereldoorlog kwam Van de Poel evenals andere leidende journalisten in een delicate positie, doordat het nazi-bewind sterke druk uitoefende om de pers te beheersen, terwijl de uitgevers al het mogelijke wilden doen om hun bladen in stand te houden. In juni 1940 nam hij mede op aandrang van de directie van het *Neerlandia*-concern, eigenaar van onder andere het *Dagblad van Noord-Brabant* zitting in de Raad van Voorlichting. Hij propageerde in zijn blad Dietse idealen en stond ook niet zonder meer afwijzend tegenover de Nieuwe Orde-idealén. In januari 1941 werd hij echter door de Gestapo gevangengenomen ten gevolge van de verzonnen aantijging van een wraaklustige nazipersfotograaf die beweerde in Van de Poels aktetas een plattegrond van een vliegveld te hebben gezien. Hoewel deze bewering vals bleek te zijn, wilde de Gestapo hem niet loslaten: in augustus 1941 werd hij naar het concentratiekamp Neuengamme weggevoerd, waar hij tot november 1943 vastgehouden werd. Door slechte behandeling daar bleef hij invalide, maar zijn geest en wilskracht waren niet gebroken. Zijn boek *Neuengamme* werd een vlammende aanklacht tegen de nazi-terreur. Het door hem geleide dagblad verdween, maar hij bleef tot het eind van zijn leven werkzaam als journalist en publicist. Als daadkrachtig Groot-Nederlander hield hij zich bezig met de culturele samenwerking

en in het bijzonder met de coördinatie van de havenbelangen van Antwerpen en Rotterdam, waarvoor hij vruchtbare contacten onderhield aan beide zijden van de grens.

LITERATUUR: L. de Jong, *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*, IV, 1972; – R. Vos, *Niet voor publicatie. De legale Nederlandse pers tijdens de Duitse bezetting*, 1988.

ILLUSTRATIE(S), zie: studentenbeweging Gent.

HENDRIK D. MOMMAERTS* EN PIETER VAN HEES